

Saopštenje za javnost

Nakon izbijanja pandemije virusa COVID-19, region Zapadnog Balkana takođe nastoji da pronađe (usvoji) adekvatnu strategiju kojom bi kontrolisao njegovo širenje i time očuvao stabilnost funkcionalnost postojećih zdravstvenih sistema. Uspostavljanje jasnih principa upravljanja krizom u vanrednim okolnostima postepenim uvođenjem zaštitnih mera, kojima bi se sačuvalo stanovništvo od epidemije većih razmera, mora biti glavni prioritet Vlade Kosova u borbi protiv opakog virusa. Međutim, rizik od daljeg širenja virusa svakim danom postaje sve opasnija pretnja koja umesto podela, zahteva zajednički pristup i međusobnu saradnju u suzbijanju ove epidemije. Ipak, u složenim okolnostima kakve vladaju na Kosovu, umesto nadnacionalnog, COVID-19 neretko deluje kao jednonacionalni virus, jer usled nedostatka službenog prevoda, zvanična saopštenja Vlade Kosova sa značajnim zakašnjenjem stižu do srpske zajednice na Kosovu. Isto tako, važne informacije o korona virusu se putem mobilnih operatera šalju pretplatnicima isključivo na albanskom jeziku. Dodatnu konfuziju stvaraju nedovoljno jasne odluke po pitanju ulaska i izlaska sa Kosova, priznavanja ličnih dokumenata, čemu svakako treba dodati i boravak u karantinskim uslovima osoba koje ulaze na Kosovo, uljučujući i kretanje unutar samog Kosova, o čemu je javnost u srpskim sredinama nedovoljno upoznata. Usled brojnih nejasnoća, ugroženo je snabdevanje zdravstvenih centara i apoteka zaštitnim sredstvima, poput zaštitnih maski, rukavica, dezinfekcionih sredstava, kojih danas u slobodnoj prodaji gotovo i da nema i bez kojih je stepen ugroženosti stanovništva višestruko povećan. U uslovima minimalne, ali u mnogim slučajevima nepostojeće saradnje između Ministarstva javnog zdravlja Kosova sa zdravstvenim centrima u sredinama sa većinski srpskim stanovništvom, postaje upitno koliko smo zapravo spremni da adekvatno reagujemo u suzbijanju pandemije.

Ovo je tek deo problema sa kojima se srpska zajednica danas suočava i koji, bez ikakve sumnje, zahteva drugačiji institucionalni pristup od dosadašnjeg. Podsećamo da je u uslovima vanrednog stanja, neposredna komunikacija zvaničnika i podjednak treman svih medija od vitalnog značaja za informisanje svih etničkih zajednica na Kosovu. Takav pristup u značajnoj meri smanjuje rizik od širenja dezinformacija i panike putem društvenih mreža, kojima je javnost ovih dana neprekidno izložena.

Međutim, ujedno se i nameće pitanje - da li je ovakav pristup pravi put u borbi protiv užasne pošasti 21. veka, u kojoj uspeh suzbijanja pandemije zavisi isključivo od međusobne saradnje, punog pristupa informacijama od javnog značaja, kao i produbljivanja svesti svakog pojedinca, bez obzira na etničku pripadnost, o važnosti poštovanja usvojenih mera u borbi

protiv virusa COVID-19? Zbog čega, čak i u ovako vanrednim okolnostima, iznova moramo da podsećamo institucije i širu javnost na ustavom i zakonima garantovana prava?

Kako mnoga od ovih pitanja ne bi ostala bez odgovora a stanovnici, pre svega srpske zajednice, bez adekvatnih informacija, apelujemo na nadležne institucije Vlade Kosova da uradi sledeće:

1. Usvoji jasne principe komunikacije sa nevećinskim stanovništvom, poštujući pritom ustavne i zakonske odredbe po pitanju upotrebe srpskog jezika, kao jednog od zvaničnih jezika na Kosovu. Ujedno, sva pisana saopštenja i odluke moraju istovremeno biti dostupna medijima/široj javnosti na oba službena jezika, a konferencije za novinare organizovane uz obezbeđen simultani prevod;
2. Ostvari dvosmernu komunikaciju sa zdravstvenim centrima u sredinama sa većinski srpskim stanovništvom u cilju, pre svega, razmene informacija na dnevnom nivou o statusu zaraženih i zbrinutih pacijenata i o ovome redovno informiše javnost u svim sredinama na Kosovu;
3. Stvaranje jačeg fronta smatramo ključnim prioriteom u borbi protiv COVID -19 virusa, pa stoga pozivamo kosovsku i srpsku Vladu da usvoje principe funkcionalne fleksibilnosti i time omoguće neometano kretanje zdravstvenih radnika unutar i izvan Kosova;
4. Takav pristup pojačava sposobnost zdravstvenih radnika u pružanju odgovarajućih tretmana pacijentima koji zahtevaju lečenje u specijalizovanim zdravstvenim centrima.
5. Vlada treba da izmeni i dopuni web stranicu Ministarstva zdravlja <https://kosova.health/sr> na srpskom jeziku i istu dopuni jezicima ostalih nevećinskih zajednica na Kosovu, uključujući i objedinjavanje svih važnih informacija o aktuelnoj situaciji vezanoj za virus COVID-19 vladinim odlukama, kao i važnim brojevima zdravstvenih ustanova u različitim regionima na Kosovu, kojima potencijalno oboleli mogu da se obrate;
6. U cilju smanjenja širenja dezinformacija, predlažemo izradu mobilnih aplikacija za Android i IOS platforme koje bi sadržale identične informacije objavljene na sajtu <https://kosova.health/sr>;
7. Apelujemo na vodeće mobilne operatere (VALA, IPKO) na Kosovu da omoguće redovne informacije od javnog značaja stanovnicima u skladu sa zvaničnim jezicima na Kosovu;
8. Pojača komunikaciju i aktivnosti sa nevećinskim zajednicama uključujući najugroženije grupe stanovništva u ovoj situaciji, u prvom redu socijalne slučajeve, interno raseljena lica u kolektivnim centrima i osobe sa invaliditetom.

25. mart 2020. godine

Članice Empirike:

Aktiv, Centar za zastupanje demokratske kulture - ACDC, Centar za prava manjinskih zajednica, EMEG, Forum za razvoj i multietničku saradnju - FDMC, Gračanica Online, Humani centar Mitrovica, Komunikacija za razvoj društva - CSD, New Press, Radio Kontakt plus, RTV Kim, RTV Mir, Sinergija